

Ilus maa. Rannap ja Kosmikud.

Klaveripoeg & Soovikontsert KLP06

Mul on Rein Rannapi ja Hando Runneli "Ilusa maaga" omad sotid. 1983. aastal, kui see rockkantaat Tartu muusikapäevadel publikuni jõudis ning pärast teist ettekannet Linnahallis ära keelati, olin alles algkooliõpilane. Nii et kui ma 1989. aastal soetasin firma Melodija värsket vinüüplaadi "Kiri sinises ümbrikus", kus lisaks mu toonase tohtu lemmiku Runneli enda sisse loetud luuletustele kõlas Urmas Alenderi, Kasekese ja Tallinna Koolinoorte Segakoori esituses "Ilus maa", olin päris pahviks löödud. Elevel-ärevalõndsaliikl ärkamisajal polnud sellest sügavalt eestimeelsest teosest midagi kuulda, laulva revolutsiooni keskmes olid Alo Mattiiseni isamaalised laulud. Vinüül hakkas pidevast ketramisest juba krõbisema ja hüp-pama, selline vaimustus oli mul Rannapi ja Alenderi rokkivast mini-revolutsioonist. Kantaadi tänavusivistest *comeback*-kontsertidest ja värsked plaadi saatetekstid jääb mulje, et Kosmikud olid esimesed, kes 1983. aastal "igaveseks keelatud" (nagu Rannap väljendub) "Ilusa maa" välja kaevandis. Päris nii see pole. 24. novembril 1998 kõlas teos Tartu Runneli 60. sünnipäeva pidustustel Tõnis Mäe ja Tartu Ülikooli Kammerkoori esituses, instrumentaalansambli juhina klaveril mõistagi Rannap. Eks ma laulsin ise toona TÜ kammerkooris, ega muidu seda rääkida teaks. Aga suhe "Ilusa maaga" muutus järjest isiklikumaks, nõudlikult kõrgete aldispariitide piiksumiseni välja.

Nii et värsked Kosmikute, RAMI ja Ellerheina salvestuse kõrval on mul mõttes nii Alender kui ka Mäe. Vaidelamatult on praegune CD bän-

di- ja kooritausta poolest kõige kvaliteetsem. Lausa laitmatu. Aga ki-medalt kirglike ja teatraalse Alenderi ning lõpmatult nüansirikka, kõiki registreid valdava Mäxi kõrval jääb Kosmikute Hainzi vokaal kahvatuks. Ehk pidanuks Rannap teda proovides utsitama nagu superstaarisaaht kohtunikuna lauljahakatisi? Rohkem värvi! Rohkem hullust! Mindagu lõpuni välja! Et ekstaasiks kaoks aru, kaoks aeg. Plaadi teine salvestis, samuti Runneli tekstidele loodud värsked kantaadid "Taevas ja maa" võimaldab tänu bassbariton Priit Volmeri osalusele suuremaid kontraste. Laulupeohitte, nagu "Ilusa maa" nimilaul, võib tulla siitki.

Üht peab veel märkima. "Ilusa maa" luuletused on liiga ilusad, et neis nii palju trükivigu leida, nagu plaadi saatetextikeses.

TRIIN TANEL
tõlkija ja õhtulehe ajakirjanik

We Need to Repeat. Ingrid Lukas.

Ronin Rhythm Records RON008

Peame olema rõõmsad selle üle, et 1994. aastal Šveitsi elama kolunud Ingrid Lukas otsustas jätta ujumise, millega ta aastaid tõsiselt tegeles, ning pühendas end jäägitult muusikale. Erinevalt spordist ei sõltu muusikas soorituse kvaliteet numbriliselt fikseeritud tulemustest, vaid pigem emotsioonist, mida see kuulajas tekitab. Lauljatar debüütalbum "We Need to Repeat" on võimas avang, ent isegi veel võimsama emotsiooni pakkus Lukase kontsert tänavusel "Jazzkaarel", mida nimetasin toona hetkeemotsioonist haaratuna "klaasist helilaamade vabalanguseks". Olgugi et plaadil on te-

gu kaks korda suurema koosseisuga kui "Jazzkaarel"-aegsel duokontserdil, ei ole vähemalt kõlapildis olulisi erinevusi märgata. Gregor Freipanus puhkpillidel jääb peaaegu märkamatuks. Klassikalise taustaga Corina Schranzi ülesanne on jääda tagaplaanile, ent kahe lauljatarivokaalne resonants oligi just see, mis möödunud aasta aprillis nii võimsalt mõjus. Schranzi ja Lukase tämbriid on ka piisavalt erinevad.

Mitmekordne pöördumine rahvamuusika poole näitab, et Lukas ei ole oma juuri unustanud. *World-ethno-pop* eestipärasel kastmes pakub äratundmisrõõmu, samas on see minimalistlikult maitsekas nagu ka plaadi kaasprodutsendi, Šveitsi pianisti ja helilooja Nik Bärtschi muusikaline kredo. Ja ma ei ütle seda ainult seetõttu, et Bärtschi projekt Ronin on minu jaoks olnud üks viimaste aastate suurimaid muusikalisi elamusi.

Võib-olla on asi meie ajastu küünilisuses, kuid laulutekstid mõjuvad ootamatult siirastena – eks Eesti võib tõesti kaugemalt vaadates mõjuda muinasjutumaana, nagu plaadil sisalduvas palas "Like Nowhere Else" jutustatakse. Oma nina ette nii hästi ei näe ja perspektiivitunne tuleb ainult koos distantseerumisega. Nii näiteks arutletakse ühes loos eesti meeste rahvuslike iseloomujoonte üle, kaaslasest tõi talumeeste sõbralik kõrtsijorin, ent jõutakse lõpuks ikka lohutavale arusaamale, et hoolimata mõningatest puudustest on nad ometi "sarmikad ja armsad". Ingrid Lukas on tahes-tahmata mitte ainult suurepärase muusiku, vaid ka Eesti visiitkaart. Nagu Kristjan Randalu, Henri Peipman või mõni teine, kelle iga samm muusikuna ütleb maailmale midagi ka Eesti kohta. Ja on tore, et see sõnum on üdini positiivne.

IVO HEINLOO
jazzikriitik

Pilgrim's Song. Arvo Pärt. Voces Musicales, Tallinn Sinfonia, Risto Joost.

ERP 2309

Kuuldus, et noor dirigent Risto

Joost kavatses omaloodud amatöörkooriga välja anda plaadi Pärdi loomingust, tekitas hämmingut. Seda enam, et plaadil oleval Arvo Pärdi tuntud helitööd ("Ein Wallfahrtslied", "Magnificat", "Summa", "Nunc dimittis" ja "Te Deum") on professionaalide poolt klassikaks lauldud ja plaadistatud, ECMi plaad "Te Deum" (Eesti Filharmoonia Kammerkoor ja Tallinna Kammerorkester Tõnu Kaljuste juhatusel) oli pikka aega koguni maailma klassikaalalbumite seas juhtpositsioonil ja Grammy nominent. Nüüd, kui plaad on valmis ja korduvalt üle kuulatud, on hämming asendunud vaimustusega. Imetlen siiralt ja õnnitlen Risto Joosti, kel oli söakust töö edukalt lõpule viia, kroonides plaadiga oma kümneaastast tööd kammerkooriga Voces Musicales. Teosed on reastatud nõnda, et orkestri esitatud palveteekonna laulu ja "Te Deumi" vahel jäävad kolm *a cappella*-laulu. Võimeka tudengite koorina alustanud Voces Musicales on tänu Risto Joosti talendile ja lauljate pühendumisele kasvanud üheks arvestatavamaks, omanäolisest ja väga laia repertuaariskaalaga kollektiiviks. Mainitud jooned on ka selle plaadi märksõnad. Voces Musicales noorte lauljate vokaalne võimekus jääb küll alla EFK-le (palun andeks võrdluse pärast, aga nii ambitsioonika plaadi puhul on see ehk omal kohal), kuid ansambli tuntuus on suurepärase ja dirigendikuulekus ehk suuremgi kui professionaalidel. Dirigent teab oma määratus muusikaalsuses ja intelligentsuses, mida ta tahab, ja saab selle oma tohtu sisendusjõuga muusikutelt ka kätte. Kõikide teoste esituses on tunda suurt keskendumist, äärmiselt pühendumist sisseelamist. Koor kõlab ühtlaselt, instrumentaalselt ja kannab välja pikka hingamist nõudvad aeglased liinid, mis hakkavad enamasti kerima õhkõrnast

piano'st. Kauni terviku moodustab plaadi ulatuslikem teos "Te Deum" kolmele koorile, keelpilliorkestrile, ettevalmistatud klaverile ja tuuleharfile – Arvo Pärdi ülistuslaul suure loojale. Koori plusspoolel on puhas intonatsioon, tasakaalustatud deklamatsioon ja emotsionaalsed tõusud, samasuguse pühniku hoolega vormib orkester teose instrumentaalseid saarekesi. Kahtlemata on Voces Musicalese esimene heliplaat silmapaistev saavutus.

KERSTI INNO

Klassikaraadio toimetaja

Mendelssohn, Kreek. Psalmid. Eesti Filharmoonia Kammerkoor. Daniel Reuss.

Eesti Filharmoonia Kammerkoor

Võib ette kujutada Haapsalu meistri Cyrillus Kreegi muhedalt muigavat nägu jälgimas oma loomingu renessanssi – sada kakskümmend aastat pärast sündi. Kreeki see ei üllata: teadis ette, et tema aeg tuleb hiljem... Üllatunud oleme hoopis meie, suures avastamisrõõmus, et Kreek kõlab põnevamalt kui maailmakuulus Mendelssohn.

Võimaluse kõrvutamiseks pakub Eesti Filharmoonia Kammerkoor koos peadirigent Daniel Reussiga, kes on ühendanud uuel albumil Mendelssohni ja Kreegi psalmid, kaalukaks lisandiks valik Kreegi vaimulikke rahvaviise. Õeldu ei taha olla ülekohtune andeka Mendelssohni vastu, kes laskus siit ilmast enam kui nelikümmend aastat enne Kreegi sündi. Eks Kreek olegi moodsam mees.

Paraku jõudis ta ka oma ajast ette ega saanud oma eluajal nautida sellist publiku vaimustust nagu Mendelssohn.

Kreegi psalmide avastamine jääb tegelikult juba EFK algusaega. On tähelepanuväärne, et ka Tõnu Kaljuste tööd jätkanud dirigendid pole saanud läbi Kreegita. Daniel Reussi lähenemine on värske, ta eristab huviga kõik liinid ja laseb need kooril välja laulda, nõude filigraanset täpsust ja kaunist, voolavat vokaali. Muusikaline kude on kristalselt läbipaistev ja selgelt jälgitav. Koori diktsioon on suurepärase ning teksti nüansid hästi esile toodud. Kuulates ei teki kordagi mõtet, et dirigeerib inimene, kes eesti keelt ei mõista. Dirigendi mitte-eesti päritolu tuleb pigem kasuks – traditsioonide kütkeist vabana leiab ta uue lähene misnurga ka meil väga tuntud psalmidele. Huvitav on jälgida psalmi nr 22, mille tundelise ja paatosliku teksti on muusikasse valanud mõlemad heliloojad. Kreegi "Mu Jumal! Mikspärast oled Sa mind maha jätnud" on põhjamaiselt karge ja kurblik, suurte dünaamiliste kontrastide ja üllatusliku harmooniaga. Mendelssohni poole pikem "Mein Gott, warum hast du mich verlassen?" on tema loomingust selle plaadi põnevaim ja ulatuslikem dramaatiline kompositsioon, pärit hinnatud psalmitriost op 78. Mendelssohni tõlgitsemisel tuuakse kogu harmoonia ilu (kohati ilutsemine) esile lopsaka, leegitsevalt jõulise, samas tundliku vokaaliga. Nauditav on kuulata romantismile omaselt väikese vibrato'ga lõppevaid, selgelt välja lauldud fraase. Kaks meistrit eristuvadki peamiselt tundedetoonilt – Mendelssohnilt jääb kõrvu rohkem elurõõm, joovastus ja lohus, Kreegilt piinavalt kaunid meloodiad ja karge harmoonia, eesti rahva hingehäda. *Bravissimo*, EFK ja Daniel Reuss!

KERSTI INNO

Estonia ooperihääled.

ERP 2409

Valminud on huvipakkuv heli- ja pildisalvestis, kus astuvad üles

seitseteist Rahvusooper Estonia solisti: Riina Airene, Rauno Elp, Nadia Kurem, Oliver Kuusik, Andres Köster, Mart Laur, Juuli Lill, Helen Lokuta, Mart Madiste, Urmas Põldma, Aare Saal, Rene Soom, Janne Ševtšenko, Jassi Zahharov, Valentina Taluma, Heli Veskus ja Priit Volmer. DVD sisaldab lauljate tutvustust ning katkendeid viimaste aastate lavastustest, CD tipptasemel esitusi, kuid ka küsimärgiga valikuid.

Oliver Kuusiku ja Jüri Alperteni juhitud orkestri stiilne Don Ramiro aaria "E allor..." Rossini "Tuhkatriinu" teisest vaatusest on äärmiselt särav sissejuhatus. Kõrgtessituuri mänglev valdamine, fraseeringu elegants, vokaaltehnilised nüansid (koloratuurid, trillerid, fileerimine) teeb luksusliku heliteose kuulamise nauditavaks. Samasse klassi kuulub Helen Lokuta esitatud Angelina aaria "Nacqui all'affanno..." sama ooperi teisest vaatusest. Lauljanna särav ja sillerdav häälekõla ning täiusliku täpsuse ja üleolekuga esitatud kaskaadid ärgitavad uudishimu: kuhu see äärmist tahtekindlust kiirgav noor interpret edasi areneb? Ei saa varjata suurt rõõmu Janne Ševtšenko häälekäsitluse pideva arengu üle. Duetis Aare Saaliga (Mozarti "Don Giovanni") on ta sopran lopsakas, kuid samas graatsiline ja nüansirohke, ükski autori kirja pandud noodike ei lähe kaduma. Sama iseloomustab ka Despina osa "Cosi fan tutte" sekstetis, kus linavästriksuna sahmardava persooni partii kõlab toredasti lopsakalt. Plaadi säravaim juveel on Wagneri "Tristani ja Isolde" orkestri sissejuhatus ning sellele järgnev Isolde elust lahkumise stseen "Mild und leise wie er lächelt..." kolmandast vaatusest. Jüri Alperteni demonstreerib kõikjal äärmist tundlikkust, tempera-

menti, head maitset ja stiilitunnet. Wagneri lõputult kulgev peenete nüanssidega teemaarendus on lummav ja Heli Veskuse esitus täiuslik – olemas on peaaegu kõik, mis vajalik selle helilooja muusika laulmiseks.

TIIU LEVALD

laulja ja pedagoog

... Evelin Pang.

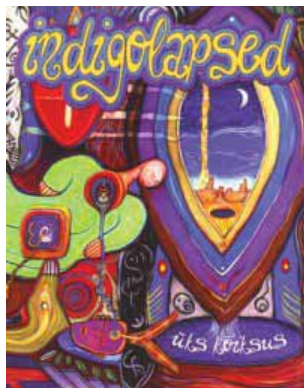
MFM Records 225200-070

Otsisin plaadiraamatust vastust sellele, miks esikalbumile just selline valik koduseid ja laenatud lugusid on jõudnud. Midagi ka leidsin, nimelt saadavad iga laulu lause- ja mõttekatked, või õigemini mälu- ja tundedatked. Näiteks: "Olin siis seitsmene... meeldis... väga... Tookord kodus ema mulle peapaela ka... punase... meeldis... väga..." (Heini Vaikmaa ja Rudolf Rimmelil laulud "Tunnete keel"). Või: "Entel-tentel... Onu Remuse jutud... The Beatles... Led Zeppelin... Ultima Thule... Minu kodune kasvatus..." (Riho Sibula ja Villu Kanguri loost "Muuseas"). Seega nähtavasti laulud, mis mingil hetkel on meeldinud ja meelde jäänud. Ülekaalus on eestimaine muusika (Joel Steinfeldil "Kaks südant", Fixil "Maailm muutub laisemaks", Rock Hoteli "Kohtumistund" jne), ka Sonny Bono, Serge Gainsbourgi ja Viktor Reznikovi laulud on eesti keeles.

Laulvad näitlejad on ülemaailmne fenomen (samamoodi nagu laulvad korvpallurid ja modellid – ka siin on meil Rauno Pehka ja Eha Urbsalu näol pretsedent olemas), kuid Eestis on see traditsioon eriti rikkalik. Ilma mitme põlvkonna laulvate näitlejateta oleks eesti muusika hoopis teistsugune, sest näitlejad toovad ka muusikasse oma teatraalsuse, erilise oskuse

“teksti anda”, rolli sisse minna ja lava valitseda. Evelin Pange esitustes selline teatraalne “vint” ei domineeri. Ta laulab kenasti, kuid arvestades, kui palju häid (või vähemasti palju-töötava potentsiaaliga) noori naislauljaid eesti muusikas praegu oma tähetundi ootab, näib, et särav näitlejanna samavõrd särava lauljakarjääri peale loota ei saa. Kvaliteetset tööd tegevate stuudiomuusikute salvestused mõningate huvitavate leidudega valdavalt pop-jazzi võtmes arranžeringutest (Jürmo Eespere) kõlavad siledalt ja turvaliselt, kuid erilise eheduse ja isikupärata. Tulemus on meeldiv, aga mitte midagi enam.

JOOSEP SANG

Üks kõiksus. Indigolapsed.

Indigolapsed

Selle 2005. aastal kokkusaanud bändi arvates on indigolapsed kõik ini-

mesed, kes oskavad enda sees elus hoida rutiinivaba väikest last ning avatud maailmapilti, kus kõik on võimalik. Keegi on öelnud ka, et kui suudad maailma totrusi nähes vihas-tumise asemel imestada, pole veel kõik kadunud. Ja Indigolapsed imes-tavadki, miks maailm ja inimesed on sellised nagu nad on. Miljon miksi.

Üks kõiksus pole ükskõiksus. See on Indigolaste kolmas üllitis, millel ülemindigolapse, ilmahulkuri Tom Valsbergi gloobuse eri paigus korjat ideed ja tähelepanekud, mis vormitud tema ja ta sõpre poolt kirevale kettale. Ikka silmi kirjuks võtvalt kire-vale. Kirevase päralt! Väljast siiru-viiruline, seest... kah siiru-viiruline. Lauljad ja neid saatvad bongod-jembe'd, sahinad ja kolinad, mitut sorti kitarrid, tšellod ja saksofonid muundavad kampsunis lehviva Tartu vaimu (ei, see pole Tartu bänd) õhulises kleidis unetüdrukaks. Sumedal ööl salmide valaja kaob suitsupahva-ku saatel ja asub targutama argitee-madel. Väga tõsised inimesed rüüpa-vad ookeani ääres vereveini, viska-vad veits kanepist huumorit. Selgub, et maailm on ümmargune, selgub ka see, mis toimub kahesaja aasta pä-rast. Palju sõnu ja palju mõtteid, siis veel rohkem sõnu... Siis põgus põige multfilmimaailma, väike üllatus plaadi lõpus ning vokaalakustiline retk indigoilma ongi saanud õnneliku lõpu.

Aga kas kõik on siis üks või on kõike liiga palju?

MEELIS HAINSOO
muusik

KUULA KA NEID

Hõbehelid. Terje Terasmaa.

Terje Terasmaa TT CD 001

Löökpillimängija Terje Terasmaa musitseerib oma lemmikinstru-mentidil vibrafonil, saatjaks Urmas Lattikase ansambel, kitarristid Jorma Puusaag ja Heiki Mätlik, pianistid Siim Poll ja Margus Kappel ning viuldaja Arvo Leibur. Album sisaldab tuttavaid me-loodiaid eesti kergemuusikast, aga ka ladina-ameerika muusikast ja jazzist.

A nam vsjo ravno. Eduard Toman.

MFM Records 225200-089

Populaarne laulev näitleja esitab klassikalistest nõukogude filmi-dest pärit meloodiaid, mis tuttavad mitmele põlvkonnale. Laulud, mis Tomani nostalgilises esituses kõlavad, toovad taas meelde sellised linatõesed nagu “Kaukaasia vang”, “Kapten Granti lap-sed”, “Kolm musketäri” ja “Briljantkäsi”.

Minul on. Venno Loosaare laulud lastele.

OÜ Turbotigu

Venno Loosaare lastelaulude plaadil esitavad tema viise nii kol-me- kuni seitsmeaastased noored lauljad kui ka Ines, Koit Toome, Kaire Vilgats, Lea Liitmaa, Jaagup Kreem, Kristjan Kasearu, Karl Madis, Birgit Õigemeel, Jaan Elgula, Siiri Sisask, Ivo Linna, Gerli Padar, Bonzo, Tuuli Taul, Ewert Sundja, Lenna Kuurmaa, Riho Sibul ja Villu Tamme.

